

Cykl lekcji dotyczących cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży

Propozycje tytułu dla cyklu lekcji (bądź tematów poszczególnych zajęć)

1 Będąc hejterem, nie będę bohaterem!

2 Dziękuję, nie hejtuję.

3 HEJT – I hate it!!

Cele ogólne (w języku nauczyciela)

- kształtowanie w uczniach postawy tolerancyjnej wobec wszelkiej indywidualności
- uświadomienie podopiecznym zagrożeń i konsekwencji wynikających z tzw. „mowy nienawiści”
- rozwijanie umiejętności wypowiadania się w sposób kulturalny i poprawny
- budowanie wrażliwości na poziomie komunikowania się z otoczeniem
- kształtowanie postaw krytycznego patrzenia na świat przy jednoczesnym zachowaniu fundamentalnych zasad moralności
- analiza możliwości posługiwania się językiem „bez hejtu” w konfrontacji z egzemplifikacjami „mowy nienawiści”.

Cele operacyjne (w języku ucznia)

Uczeń:

- doskonalą samodzielne wypowiadanie się
- analizuje zaprezentowane materiały
- współpracuje z grupą rówieśników
- wyciąga wnioski z negatywnych zachowań zaprezentowanych podczas lekcji
- przytacza sytuacje ze swojego życia lub zastrzeżone konteksty związane z szeroko rozumianą „mową nienawiści”
- odróżnia tzw. hejt od konstruktywnej krytyki
- umie zamienić język nienawiści w merytoryczną argumentację dotyczącą odmiennych poglądów w różnych kwestiach
- reaguje na przejawy mowy nienawiści wśród rówieśników

Metody

poszukujące, oparte na aktywności intelektualnej i emocjonalnej, praca z tekstem, drama, „burza mózgów”, metody warsztatowe.

Formy pracy

indywidualna, zbiorowa, praca w grupach.

Środki dydaktyczne

plakat, praca z tekstami, prezentacja multimedialna, karty i eksponaty dramatyczne, tekst muzyczny lub kabaretowy, zaprezentowany przy użyciu tablicy multimedialnej, debata oxfordzka.

Przebieg cyklu lekcji

1 Części wstępne poszczególnych lekcji (do wyboru):

Ćwiczenie wprowadzające

Prowadzący lekcję prezentuje kilka przypadków hejtowania. Następnie uczniowie rozmawiają na temat tych sytuacji w parach i wybrane osoby na forum prezentują krótkie wnioski.

Propozycje sytuacji:

a) Kasia nagrała cover jednej ze swoich ulubionych piosenek i zamieściła go na YouTube. Wśród licznych, pozytywnych komentarzy pojawiły się także takie:

Ale masz nos! Kto Cię tak urządził?;

Co za żenada. Ja bym się nie odważył czegoś takiego umieścić!;

Żal mi Cię, naprawdę. Ale szit!

b) Janek wziął udział w ogólnopolskim konkursie plastycznym i zajął tam 3 miejsce. Jego prace zostały zaprezentowane na szkolnej stronie facebooka. Pod zdjęciami pojawiło się mnóstwo gratulacji. Nie zabrakło także nielicznych, ale jakże ostrych słów:

3 miejsce?! Co to jest? Na pewno nie powód do dumy!;

Ale wiocha! Nic mi się nie podoba z tego.;

Przeproś ode mnie swoich rodziców. Naprawdę im współczuję...

- Wyjaśnienie celu lekcji i podanie tematu
- Burza mózgów dotycząca pojęcia „hate”/„mowa nienawiści”
- Podanie danych statystycznych dotyczących występowania hejtu wśród dzieci i młodzieży
- Odczytanie definicji oraz kontrowersji dotyczących „mowy nienawiści” przez wybranych uczniów
- Wspólne zastanawianie się, czym różni się hejt od merytorycznej argumentacji (dyskusja monitorowana)
- Układanie wyrazów „walczących” z hejtem od poszczególnych liter hasła „HEJT”, np.:

H

Humanitaryzm

E

Empatia

J

Jakość

T

Twórczość

2 Części główne:

Dyskusja na temat sytuacji zaprezentowanych we wstępie

Tematy

- Jak powinny zachować się „ofiary” hejtu?
- Jak powinni zachować się świadkowie?
- Co mogą zrobić „hejterzy”, żeby zamiast „mowy nienawiści” zastosować elementy konstruktywnej krytyki?

Próba stworzenia 5-8 punktowego kodeksu antyhejtowego (w parach lub trójkach). Prezentacja na forum wybranych prac.

Ćwiczenie wskazujące na istotę „mowy nienawiści” – metodą dramy.

Opis ćwiczenia

Uczniowie wcielają się w role osób „hejtujących” i „hejtowanych” w sytuacji publicznego odczytu podsumowującego rok szkolny. Jedna z osób wymyśla krótki tekst mowy pożegnalnej (która nie jest doskonała). Następnie wygłasza ją, a „zwolennicy” i „oponenci” zapisują na kartkach argumenty, będące przejawem znajomości zasad konstruktywnej krytyki lub hejterskiego nastawienia do retora. Kolejnym krokiem będzie prezentacja obu stron oraz próba przeredagowania mowy nienawiści na argumentację merytoryczną).

„MUR NIENAWIŚCI”

- a) Utworzenie „MURU NIENAWIŚCI” z propozycji uczniowskich (zapisanych na kartkach) oscylujących wokół przykładów sytuacji „hejterskich” wziętych z życia samych uczniów lub ich kolegów, najbliższych, znajomych.
- b) Obalenie „MURU NIENAWIŚCI” i zastąpienie jego poszczególnych elementów przykładami języka zgody, sympatii, szacunku.

Praca nad projektem plakatu prezentującego samodzielnie wymyślone hasła przeciwko mowie nienawiści w internecie.

Praca w grupach: mapa myśli na temat: **Co mogę zrobić, kiedy jestem świadkiem cyberprzemocy? Prezentacja przy użyciu taśmy i spinaczy, do których przytwierdzone zostaną wszystkie mapy.**

Komentarz eksperta: film dr hab. Aliny Naruszewicz-Duchlińskiej, zajmującej się naukowo komunikacją internetową („Nienawiść w czasach internetu”).

Debata oxfordzka nt. „Dlaczego w internecie jest łatwiej?”

Ankieta przeprowadzona wśród uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły (na przerwie, po lekcjach) dotycząca form przeciwdziałania hejtowi. Wyniki mogą być przedstawione w formie statystyki, plakatu, wywiadu, wspólnego odtworzenia z komórki. Rozmowa na temat wniosków wynikającej z przeprowadzenia ankiety.

3 Podsumowanie i materiały multimedialne do wykorzystania:

Ćwiczenie na koniec lekcji:

Opis ćwiczenia

Każdy uczeń dostaje kopertę ze swoim imieniem, kartki i długopis. Jego zadaniem będzie napisanie każdemu koledze/koleżance z klasy czegoś doceniającego, wspierającego jego talent, zdolności w jakiejś dziedzinie, niekoniecznie prezentowanej w szkole.

Ćwiczenie ma na celu pokazanie, że nie tylko mowa nienawiści rośnie, kiedy się jej poddajesz. Pozytywne wzmocnienia mają większą moc – budują, pozwalają spojrzeć na siebie w innym świetle, dowartościowują. Po lekcji każdy uczeń wyjdzie z kopertą pełną miłych słów, które być może zachęcą go do pielęgnowania swojego talentu.

Obejrzenie krótkiego filmu „Dodaj znajomego” na YouTube i dyskusja podsumowująca temat hejtu wśród najmłodszych. Próba odpowiedzi na pytanie, czy hejt jest formą przestępstwa? Czy pojęcia takie jak „mowa nienawiści”, „hejt”, „cyberprzemoc” są sobie równe? Wspólne wnioski.

Dodatkowo

- piosenka youtuberek w ramach projektu „SzpaRap”- krytyka hate’u (<http://www.polskieradio.pl/10/3939/Artykul/1581698,SzpaRap-o-hejcie-Youtuberki-walcza-z-mowa-nienawisci>)
- kabaret Czesuaf „Mowa nienawiści” (<https://www.google.pl/search?client=opera&q=kabaret+mowa+nienawisci&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8>)
- strona internetowa: www.overstream.net
- kampania „Stop hejt” dostępna na YouTube
- strona internetowa: www.mowanienawisci.info